

Karol Kłodziński, *Officia maxima et principes officiorum. Problematyka badań nad kancelarią cesarską okresu pryncypatu na przykładzie sekretariatu a memoria*, Wydawnictwo Historia Jagiellonica, Kraków 2012, ss. 251

Towarzystwo Wydawnicze „Historia Jagiellonica” z siedzibą w Instytucie Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego podjęło się przygotowania nowej serii wydawniczej „PRAGMATEIA”. Pierwszy tom serii studiów, której redaktorem jest Tomasz Grabowski, to omawiana książka Karola Kłodzińskiego.

Książka składa się z dwóch obszernych rozdziałów i trzech znaczących aneksów. W pierwszym rozdziale autor analizuje terminologię związaną z badaniami nad kancelarią cesarską i porównuje z nią *officium* i *scrinium*, dwa pojęcia, które tradycyjnie stosowano w historiografii w badaniach nad tematem podjętym w omawianej książce. K. Kłodziński podaje także genezę badań nad kancelarią cesarską. W drugim rozdziale przedstawiono dokładną analizę sekretariatu *a memoria* w kancelarii cesarzy rzymskich okresu pryncypatu. Autor przedstawił najpierw dotychczasowe ustalenia historyków zajmujących się podjętą tematyką, aby następnie przejść do prozopografii sekretarzy *a memoria*. W osobnym podrozdziale omówiono kompetencje tych urzędników.

W pierwszym z trzech aneksów zamieszczono bibliografię XIX-wiecznych opracowań dotyczących sekretariatów kancelarii cesarskiej okresu pryncypatu, ułożonych chronologicznie. Aneks drugi zawiera wykaz nowożytnych terminów stosowanych przez badaczy z drugiej połowy XIX wieku na określenie kancelarii cesarskiej, jej sekretariatów i pracujących w nich sekretarzy. W ostatnim aneksie zamieszczono trzy tabele, a w nich wymieniono kolejno listy: sekretarzy *a memoria* w okresie od Augusta do Dioklecjana, niższych urzędników w sekretariacie *a memoria* w tym okresie oraz osób wykluczonych z listy sekretarzy w tym samym okresie. Całość uzupełnia indeks osób i wykaz skrótów stosowanych w książce. W książce zamieszczono też piętnaście ilustracji.

Wiesława Duży (Toruń)